

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟ

2009 - 2014

Έγγραφο συνόδου

13.1.2014

B7-0023/2014

ΠΡΟΤΑΣΗ ΨΗΦΙΣΜΑΤΟΣ

εν συνέχεια δηλώσεων του Συμβουλίου και της Επιτροπής

σύμφωνα με το άρθρο 110, παράγραφος 2, του Κανονισμού

σχετικά με τον σεβασμό του θεμελιώδους δικαιώματος της ελεύθερης
κυκλοφορίας στην ΕΕ
(2013/2960(RSP))

Cornelia Ernst, Paul Murphy, Alda Sousa, Marisa Matias, Marie-Christine Vergiat

εξ ονόματος της Ομάδας GUE/NGL

Ψήφισμα του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου σχετικά με τον σεβασμό του θεμελιώδους δικαιώματος της ελεύθερης κυκλοφορίας στην ΕΕ (2013/2960(RSP))

Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο,

- έχοντας υπόψη τα άρθρα 21, 45 και 47 της Συνθήκης για τη Λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης και τα άρθρα 15, 21, 29, 34 και 45 του Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης,
- έχοντας υπόψη το άρθρο 151 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης,
- έχοντας υπόψη το άρθρο 34 του Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης (δικαίωμα στην κοινωνική ασφάλιση),
- έχοντας υπόψη τον κανονισμό (ΕΟΚ) αριθ. 1612/68 του Συμβουλίου περί της ελεύθερης κυκλοφορίας των εργαζομένων στο εσωτερικό της Κοινότητας¹,
- έχοντας υπόψη την οδηγία 91/533/ΕΟΚ του Συμβουλίου της 14ης Οκτωβρίου 1991 σχετικά με την υποχρέωση του εργοδότη να ενημερώνει τον εργαζόμενο για τους όρους που διέπουν τη σύμβαση ή τη σχέση εργασίας²,
- έχοντας υπόψη τα θεμελιώδη εργασιακά πρότυπα της Διεθνούς Οργάνωσης Εργασίας και την Ατζέντα του ΟΗΕ και της Διεθνούς Οργάνωσης Εργασίας για την αξιοπρεπή εργασία,
- έχοντας υπόψη τον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 883/2004 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 29ης Απριλίου 2004 για το συντονισμό των συστημάτων κοινωνικής ασφάλειας³,
- έχοντας υπόψη την οδηγία 2004/38/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου σχετικά με το δικαίωμα των πολιτών της Ένωσης και των μελών των οικογενειών τους να κυκλοφορούν και να διαμένουν ελεύθερα στην επικράτεια των κρατών μελών⁴,
- έχοντας υπόψη την έκθεση της Επιτροπής προς το Συμβούλιο σχετικά με τη λειτουργία των μεταβατικών διατάξεων για την ελεύθερη κυκλοφορία των εργαζομένων από τη Βουλγαρία και τη Ρουμανία (COM(2011)0729),
- έχοντας υπόψη την απόφαση C-140/12 του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης,
- έχοντας υπόψη την ανακοίνωση της Επιτροπής της 25ης Νοεμβρίου 2013 με τίτλο: «Ελεύθερη κυκλοφορία των πολιτών της ΕΕ και των οικογενειών τους: Πέντε δράσεις

¹ ΕΕ L 257 της 19.10.1968, σ. 2.

² ΕΕ L 288 της 18.10.1991, σ. 32.

³ ΕΕ L 166 της 30.4.2004, σ. 1.

⁴ ΕΕ L 158 της 30.4.2004, σ. 77.

καίριας σημασίας» (COM(2013)0837),

- έχοντας υπόψη το άρθρο 110, παράγραφος 2 του Κανονισμού του,
- A. λαμβάνοντας υπόψη ότι το δικαίωμα διαμονής και εργασίας σε κράτος μέλος διαφορετικό από εκείνο της καταγωγής συνιστά μία από τις θεμελιώδεις ελευθερίες της Ένωσης και βασικό στοιχείο της ιθαγένειας της Ένωσης, όπως αναγνωρίζεται από τις Συνθήκες·
- B. λαμβάνοντας υπόψη ότι περιορισμοί του δικαιώματος ελεύθερης κυκλοφορίας των εργαζομένων μπορούν να εισαχθούν μόνο κατ' εξαίρεση για μεταβατική περίοδο· λαμβάνοντας υπόψη ότι η μεταβατική περίοδος για τη Βουλγαρία και τη Ρουμανία έχει λήξει και, συνεπώς, οι πολίτες των χωρών αυτών δικαιούνται να απολαμβάνουν τα ίδια δικαιώματα με άλλους πολίτες που διαμένουν στην Ένωση· λαμβάνοντας υπόψη ότι η αρχή της ελεύθερης κυκλοφορίας των εργαζομένων δίνει στους ευρωπαϊούς πολίτες το δικαίωμα να κινούνται ελεύθερα εντός της ΕΕ για λόγους εργασίας βάσει της αρχής της ίσης μεταχείρισης και προστατεύει τα κοινωνικά δικαιώματα των εργαζομένων και των μελών των οικογενειών τους·
- Γ. λαμβάνοντας υπόψη ότι το άρθρο 45 της ΣΛΕΕ απαγορεύει κάθε διάκριση λόγω ιθαγένειας όσον αφορά την απασχόληση, την αμοιβή και τους άλλους όρους εργασίας·
- Δ. λαμβάνοντας υπόψη ότι η αιτιολογική σκέψη 16 της οδηγίας 2004/38/ΕΚ ορίζει ότι «ενόσω οι δικαιούχοι του δικαιώματος διαμονής δεν αποτελούν υπέρμετρο βάρος για το σύστημα κοινωνικής πρόνοιας του κράτους μέλους υποδοχής, δεν θα πρέπει να απελαύνονται»·
- Ε. λαμβάνοντας υπόψη ότι το άρθρο 14 παράγραφος 3 της ίδιας οδηγίας ορίζει ότι η προσφυγή στο σύστημα κοινωνικής πρόνοιας του κράτους μέλους υποδοχής πολίτη της Ένωσης ή ενός μέλους της οικογένειάς του δεν συνεπάγεται αυτομάτως τη λήψη μέτρου απέλασης·
- ΣΤ. λαμβάνοντας υπόψη ότι η οδηγία 2004/38/ΕΚ πρέπει να εφαρμόζεται χωρίς καμία διάκριση μεταξύ των δικαιούχων της με βάση το φύλο, τη φυλή, το χρώμα, την εθνοτική καταγωγή ή την κοινωνική προέλευση, τα γενετικά χαρακτηριστικά, τη γλώσσα, τη θρησκεία ή τις πεποιθήσεις, τα πολιτικά ή άλλου είδους φρονήματα, την ιδιότητα μέλους εθνοτικής μειονότητας, την περιουσία, τη γέννηση, την ύπαρξη αναπηρίας, την ηλικία ή τον γενετήσιο προσανατολισμό·
- Ζ. λαμβάνοντας υπόψη ότι το άρθρο 24 της οδηγίας 2004/38/ΕΚ θεσπίζει την αρχή της ίσης μεταχείρισης μεταξύ των πολιτών του κράτους μέλους υποδοχής και άλλων πολιτών της ΕΕ·
- Η. λαμβάνοντας υπόψη ότι ορισμένα κράτη μέλη επέλεξαν να θέτουν περιορισμούς στο δικαίωμα ελεύθερης κυκλοφορίας των εργαζομένων από τη Βουλγαρία και τη Ρουμανία, στο πλαίσιο μεταβατικών διατάξεων που προβλέπουν τρεις φάσεις, οι οποίες τελικά έληξαν την 31η Δεκεμβρίου 2013·
- Θ. λαμβάνοντας υπόψη ότι, σύμφωνα με γερμανικά μέσα ενημέρωσης, ο Elmar Brok, βουλευτής του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και πρόεδρος της Επιτροπής Εξωτερικών

Υποθέσεων, εικάζεται ότι ζήτησε οι πολίτες της ΕΕ που μεταναστεύουν στη Γερμανία για να λάβουν κοινωνικά δικαιώματα να υποβάλλονται σε καταγραφή των δακτυλικών τους αποτυπωμάτων·

- I. λαμβάνοντας υπόψη ότι ορισμένα κράτη μέλη και μέσα έντυπης ενημέρωσης έχουν δημιουργήσει μια μη ρεαλιστική εικόνα μαζικής μετανάστευσης των πολιτών των δύο κρατών μελών μετά την άρση των περιορισμών στην εργασία, ενθαρρύνοντας έτσι αβάσιμους ισχυρισμούς ότι οι εργαζόμενοι αυτοί μεταναστεύουν για να επωφεληθούν από την αγορά εργασίας άλλων κρατών μελών, πράγμα που σε ορισμένες περιπτώσεις οδήγησε ακόμη και σε δηλώσεις που εισάγουν διακρίσεις·
- ΙΑ. λαμβάνοντας υπόψη ότι οι ρουμάνοι πολίτες αποτελούν πάνω από το 80% των πολιτών των δυο χωρών μαζί (Ρουμανίας και Βουλγαρίας) που διαμένουν σε άλλο κράτος μέλος και εντοπίζονται κυρίως στην Ιταλία (41%) και την Ισπανία (38%), και ακολούθως στη Γερμανία (5%), ενώ οι βούλγαροι πολίτες ζουν κυρίως στην Ισπανία (38%), τη Γερμανία (15%), την Ελλάδα (12%), την Ιταλία (10%) και το Ηνωμένο Βασίλειο (7%)·
- ΙΒ. λαμβάνοντας υπόψη ότι η Βουλγαρία και η Ρουμανία επλήγησαν σοβαρά από την οικονομική ύφεση κι ότι η μεγάλη διαφορά στα μισθολογικά επίπεδα σε σχέση με την ΕΕ των 15 εξακολουθεί να αποτελεί ισχυρό παράγοντα έλξης· λαμβάνοντας υπόψη ότι οι σκληρές πολιτικές λιτότητας και οι «διαρθρωτικές μεταρρυθμίσεις» που εφαρμόστηκαν είτε ως αποτέλεσμα των όρων που επεβλήθησαν από την Τρόικα ΕΕ - ΕΚΤ - ΔΝΤ (Ρουμανία), είτε ως απόφαση της εθνικής κυβέρνησης (Βουλγαρία), επιδεινώνουν την ύφεση και στις δυο χώρες και αποτελούν ισχυρό παράγοντα φυγής·
 1. εκτιμά, ως ζήτημα αρχής, ότι το δικαίωμα ελεύθερης κυκλοφορίας των εργαζομένων πρέπει να ισχύει από την ημέρα ένταξης μιας χώρας στην Ευρωπαϊκή Ένωση κι ότι πρέπει να αποφεύγονται οι μεταβατικές διατάξεις που περιορίζουν το δικαίωμα αυτό·
 2. υποστηρίζει σθεναρά το δικαίωμα ελεύθερης κυκλοφορίας των εργαζομένων· τονίζει ότι το δικαίωμα συλλογικών διαπραγματεύσεων στα κράτη υποδοχής πρέπει να τηρείται και να εφαρμόζεται στην περίπτωση όλων των εργαζομένων, ανεξάρτητα από την καταγωγή τους·
 3. επισημαίνει τον καίριο ρόλο των συνδικάτων για την εφαρμογή των βασικών αυτών δικαιωμάτων και την αντίθεση στον καθοδικό αγώνα δρόμου όσον αφορά τους μισθούς και τις συνθήκες εργασίας· ζητεί, στο πλαίσιο αυτό, την κατάργηση των αντεργατικών νόμων που ισχύουν σε κράτη μέλη και υπονομεύουν την αλληλεγγύη μεταξύ των εργαζομένων, καθώς και την ικανότητα των εργαζομένων να υπερασπίζονται τους μισθούς τους και τις συνθήκες εργασίας τους·
 4. επαναλαμβάνει την ισχυρή του προσηλωση στην αρχή της μη διάκρισης και της ίσης μεταχείρισης, όπως ορίζεται στο άρθρο 45 της ΣΛΕΕ και το άρθρο 24 της οδηγίας 2004/38/ΕΚ·
 5. υπενθυμίζει ότι η άρση των μεταβατικών ελέγχων αποτελεί άμεση συνέπεια της λήξης των όρων προσχώρησης για τη Ρουμανία και τη Βουλγαρία, στην οποία συμφώνησαν τα ίδια τα κράτη μέλη κατά την ολοκλήρωση των διαπραγματεύσεων· υπενθυμίζει, επίσης, ότι οι μεταβατικοί αυτοί έλεγχοι προορίζονταν από την αρχική σύλληψή τους να

αποτελέσουν προσωρινή εξαίρεση στον βασικό κανόνα της ελεύθερης κυκλοφορίας προσώπων στην ΕΕ, ο οποίος αποτελεί βασική θεμελιώδη ελευθερία για όλους τους πολίτες στην Ένωση·

6. καταδικάζει σθεναρά κάθε αβάσιμη δογματική ρητορική η οποία παρουσιάζει τους οικονομικούς μετανάστες ως οικονομικά παράσιτα που απομυζούν τα τοπικά συστήματα κοινωνικής πρόνοιας· υπενθυμίζει ότι ποικίλες ανεξάρτητες έρευνες αποδεικνύουν συνεχώς ότι οι μετακινούμενοι εργαζόμενοι της ΕΕ γενικά αποτελούν καθαρούς συνεισφέροντες στα συστήματα κοινωνικής πρόνοιας·
7. καταδικάζει, στο πλαίσιο αυτό, τις πρόσφατες δηλώσεις στις οποίες φέρεται να προέβη ο Elmar Brok, πρόεδρος της Επιτροπής Εξωτερικών Υποθέσεων· καλεί τον κ. Brok να ανακαλέσει αμελλητί τις λαϊκιστικές δηλώσεις του·
8. καλεί τις δημόσιες αρχές και όλους τους ενδιαφερομένους να βελτιώσουν την ενημέρωση των εργαζομένων σχετικά με τα δικαιώματά τους και τους διάφορους μηχανισμούς (εργατικό δίκαιο, συλλογικές συμβάσεις, διατάξεις κοινωνικής ασφάλισης, στέγαση, εκπαίδευση, παιδική μέριμνα κλπ.) που διέπουν την εργασιακή σχέση τους και τις συνθήκες εργασίας και διαβίωσής τους·
9. επιστά την προσοχή στα πορίσματα του Σχεδίου Κοινής Έκθεσης της Επιτροπής του 2012 για την Απασχόληση, που προβλέπουν περαιτέρω αύξηση της ανεργίας και της φτώχειας στην Ένωση ως αποτέλεσμα της συνεχιζόμενης οικονομικής και χρηματοπιστωτικής κρίσης· τονίζει την αύξηση των εργασιών προσωρινής ή μερικής απασχόλησης, την αύξηση της ανεργίας των νέων, της μακρόχρονης ανεργίας και της ανεργίας ανειδίκευτων εργαζομένων, καθώς και το γεγονός ότι η αδήλωτη εργασία εξακολουθεί να υφίσταται και υπερβαίνει το 20% της οικονομίας ορισμένων κρατών μελών· επισημαίνει ότι τα αυξανόμενα ποσοστά ανεργίας ως αποτέλεσμα της τρέχουσας κρίσης προκάλεσαν μεγάλη αύξηση της μη εκούσιας μετακίνησης εργαζομένων από πολλά κράτη μέλη, λόγω ανάγκης· θεωρεί ότι μοναδική λύση για την αντιμετώπιση αυτού του φαινομένου είναι να προσφερθούν επαρκείς ποιοτικές θέσεις εργασίας σε όλα τα πληγέντα κράτη μέλη, ώστε η ελεύθερη κυκλοφορία να είναι θέμα επιλογής και όχι ανάγκης·
10. τονίζει, βάσει των ανωτέρω, ότι είναι πολύ πιθανόν να δεχθούν οι ρουμάνοι και βούλγαροι εργαζόμενοι πιέσεις για να «προσαρμοστούν» σε αυτή την κατάσταση, δεχόμενοι όρους εργασίας αντίθετους προς την αρχή της ίσης μεταχείρισης και προς τα δικαιώματά τους που θεμελιώνονται στη νομοθεσία της ΕΕ περί ελεύθερης κυκλοφορίας των εργαζομένων και των οικογενειών τους·
11. επικρίνει αυστηρά την αντίληψη της ΕΕ περί οικονομικής διακυβέρνησης και τις πολιτικές της στον τομέα της απασχόλησης, οι οποίες προωθούν πιο ευέλικτες αγορές εργασίας, με κοινό σκοπό την κατάργηση της κοινωνικής προστασίας και του κράτους πρόνοιας, των δικαιωμάτων των εργαζομένων, των συλλογικών διαπραγματεύσεων κλπ., και οι οποίες υπονομεύουν κάθε αξιόλογη προσπάθεια αντιμετώπισης της χρηματοπιστωτικής και οικονομικής κρίσης μέσω της κινητοποίησης επενδύσεων σε μια βιώσιμη, από περιβαλλοντική και κοινωνική άποψη, ανάπτυξη· τονίζει ότι οι πολιτικές λιτότητας και οι «διαρθρωτικές μεταρρυθμίσεις», όπως εφαρμόζονται από την ΕΕ και τα κράτη μέλη της, πυροδοτούν τον ανταγωνισμό μεταξύ εργαζομένων - ανεξαρτήτως εθνικότητας ή εθνότητας - σε ό,τι αφορά τις συνθήκες εργασίας, τους μισθούς, τη

κοινωνική ασφάλιση κλπ.· τονίζει ότι η σημερινή πολιτική της ΕΕ περί οικονομικής διακυβέρνησης και οι πολιτικές στον τομέα της απασχόλησης δεν μπορούν να εγγυηθούν τα δικαιώματα των εργαζομένων στο πλαίσιο της ελεύθερης κυκλοφορίας·

12. υπενθυμίζει το αίτημα που υπέβαλε το 2008 να συμφωνήσει το Συμβούλιο για έναν ευρωπαϊκό στόχο ως προς τον ελάχιστο μισθό (νόμιμες συλλογικές συμβάσεις σε εθνικό, περιφερειακό ή τομεακό επίπεδο), ο οποίος θα καθοριστεί τουλάχιστον στο 60% του αντίστοιχου (εθνικού, τομεακού κλπ.) μέσου μισθού και, ακόμη, να εγκρίνει το Συμβούλιο ένα χρονοδιάγραμμα για την επίτευξη αυτού του στόχου σε όλα τα κράτη μέλη· επισημαίνει ότι είναι απαραίτητη μια αποτελεσματική πολιτική ελάχιστου μισθού προκειμένου να μην μπορούν οι εργοδότες να εκμεταλλευθούν την ελεύθερη κυκλοφορία των εργαζομένων για να εφαρμόσουν κοινωνικό ντάμπινγκ· πιστεύει, επομένως, ότι η πολιτική αυτή πρέπει να εφαρμόζεται ορθά από τους επιθεωρητές εργασίας και τα συνδικάτα·
13. επισημαίνει ότι τα κράτη μέλη υποχρεούνται να εφαρμόσουν σωστά την Ατζέντα του ΟΗΕ και της Διεθνούς Οργάνωσης Εργασίας για την αξιοπρεπή εργασία· τονίζει ότι οι πολιτικές της ΕΕ και των κρατών μελών της στον τομέα της απασχόλησης πρέπει να αναπροσανατολισθούν προς την προαγωγή της αντίληψης της «καλής εργασίας» σε όλες της τις πτυχές· τονίζει ότι αυτό αποτελεί προϋπόθεση για τη διασφάλιση των κοινωνικών δικαιωμάτων των εργαζομένων και των οικογενειών τους στο πλαίσιο της ελεύθερης κυκλοφορίας·
14. καλεί τα κράτη μέλη να θεσπίσουν νομοθεσία η οποία θα απαγορεύει αποτελεσματικά στους εργοδότες να εξαναγκάζουν τους εργαζομένους να διαμένουν σε υπηρεσιακή κατοικία και να προβαίνουν σε εκβιαστικές και καταχρηστικές μειώσεις μισθών, για ενοίκια ή για άλλους λόγους·
15. τονίζει την ανάγκη αυστηρής εφαρμογής της αρχής της ίσης αμοιβής και των ίσων συνθηκών εργασίας για εργασία ίσης αξίας μεταξύ ανδρών και γυναικών στον ίδιο χώρο ή τόπο εργασίας·
16. τονίζει ότι οι αποτελεσματικοί έλεγχοι από τις επιθεωρήσεις εργασίας αποτελούν βασικό μέσο για τη διασφάλιση της ίσης μεταχείρισης και για την καταπολέμηση της αδήλωτης εργασίας και του κοινωνικού ντάμπινγκ· καλεί τα κράτη μέλη να αυξήσουν τις επιθεωρήσεις εργασίας και να προβλέψουν επαρκείς πόρους για αυτές· καλεί την Επιτροπή να βελτιώσει τη συνεργασία και το συντονισμό μεταξύ των επιθεωρήσεων εργασίας στις διασυνοριακές περιφέρειες·
17. ζητεί από τα κράτη μέλη να αντιμετωπίσουν το ζήτημα της ψευδούς αυτοαπασχόλησης στους μετακινούμενους εργαζόμενους και επισημαίνει την ανάγκη να παρέχεται σε αυτούς τους εργαζομένους πρόσβαση σε δικαιώματα και προστασία·
18. καλεί τα κράτη μέλη να διασφαλίσουν ότι οι διοικήσεις σε όλα τα επίπεδα διαθέτουν τα κατάλληλα μέσα, περιλαμβανομένων των οικονομικών μέσων, για να αντιμετωπίσουν τις προκλήσεις που συνδέονται με την ελεύθερη κυκλοφορία των πολιτών της ΕΕ·
19. επισημαίνει το γεγονός ότι η οδηγία 2004/38/ΕΚ δεν αποκλείει γενικά τη λήψη ορισμένων παροχών από πολίτες της ΕΕ που διαμένουν σε άλλο κράτος μέλος·

20. υπενθυμίζει ότι η σχεδίαση, η διάρθρωση και η διαχείριση των συστημάτων κοινωνικής ασφάλισης και κοινωνικής αρωγής είναι, και πρέπει να παραμείνει, βασική αρμοδιότητα των κρατών μελών, και αντίκειται σε οιαδήποτε παρείσφρηση της Επιτροπής στον τομέα αυτόν, ιδίως μέσω της επιβολής πολιτικών οικονομικής λιτότητας και τον επακόλουθο μη δημοκρατικό συντονισμό και έλεγχο των εθνικών προϋπολογισμών·
21. αναθέτει στον Πρόεδρό του να διαβιβάσει το παρόν ψήφισμα στο Συμβούλιο, την Επιτροπή, τις κυβερνήσεις και τα κοινοβούλια των κρατών μελών.